

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Candidatus Abbreviatus Jurisprudentiae Sacrae, Hoc Est,
Juris Canonici, Secundum Gregorii Papae IX. Libros V.
Decretalium Explanati Summa, Seu Compendium**

Pichler, Vitus

Augustae Vindel., 1733

Titulus XXVIII. De Appellationibus, Recusationibus, & Relationibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63440](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63440)

Eis, v. g. in Advocatos, Procuratores, Notarios, Testes, Apparitores &c. Item de expensis *contumacia* ob litem malè retardatam causatis: non de *voluntariis*, quæ fiunt in litem non necessariò, uti sumptus itineris solitò majores, honoraria in Advocatos &c.

TITULUS XXVIII.

De Appellationibus, Recusationibus, & Relationibus.

SUMMARIUM.

1. 5. Quid sit Appellatio, Judex à quo &c.
2. Quid Recusatio: quando & ubi proponenda.
3. Quid Relatio: & quis ejus usus.
4. Quid Remedium Nullitatis: quomodo & quando proponendum.
6. Quando, ubi, quomodo, & ad quem interponenda Appellatio.
7. 8. Quis, à quo, in qua causa, & à qua sententia appellare possit.
9. Effectus Appellationis est duplex.
10. Fatalia Appellationis interponenda, petendi Apostolos, introducenda, & prosequenda appellationis.
11. 12. Quid sit Supplicatio, & Revisio: quid circa eas notandum.

Contra prolatam sententiam dantur varia Juris vel Consuetudinis remedia. Si sententia est invalida, datur *remedium nullitatis*: si injusta, appellatio, qua provocatur

ad Judicem superiorem, & inchoatur secunda instantia: Judex primæ instantiæ vocatur *Judex quo*, Superior autem & secundæ instantiæ *Judex ad quem*, vel *Judex appellationis*, aut *appellatus*. Loco appellationis deficientis conceditur *Supplicatio* ad Superiorem, vel *Revisio Actorum*. Quia verò aliquid appellationi simile habent *Recusatio* & *Relatio*, cum utraque jurisdictionem Judicis suspendat, etiam sub hac Rubrica ponuntur: sed quia locum habent jam ante cœptam litem, vel saltem ante sententiam, priùs de his breviter differemus. Proin

- 2 Dico I. *Recusatio* est declinatio Judicis tanquam suspecti quæsita ex justa causa, v. g. quod recusanti sit inimicus, vel Adversario specialiter familiaris, addictus, consanguineus, affinis vel in causa habeat interesse &c. Sumitur ex *l. 16. C. de Judic. c. 39. de off. deleg.* Proponenda est intra 20. dies ab oblato libello, & ante litis contestationem vel alium actum Judiciale. Recusari de Jure Canonico potest tam Ordinarius Judex, quam Delegatus. *c. 4. de for. comp. & c. 39. cit.* De Jure Civili autem solum Delegatus. *l. 16. & fin. C. de Judic.* Si verò Judex Ordinarius sit suspectus, juxta multos non omnino recusari potest de Jure Civili, sed Episcopus juxta *Auth. Si vero. C. eod.* vel vi consuetudinis alius Judex ipsi adjungendus est: juxta alios autem etiam de Jure Civili non improbabiler recusatio Ordinarii habet locum. per *d. l. 16. & l. 4. C. de jurisdic.* In praxi forum Civile sequitur Jus Canonicum. D. à Widmont *ad ff. tit. de Judic. n. 103.* Totum verò Collegium vel integer Senatus ordinariè recusari

sari nequit, cum causa suspicionis contra omnes de Senatu haud facile praesumi aut probari possit. Si causa suspicionis est dubia, spectato Jure cognoscunt arbitri ab utraque Parte eligendi. *c. 39. & l. fin. c. 61. x. & c. 2. in 6. h. t. vel delegans,* si recusetur Judex Delegatus, vel Episcopus, si recusetur ejus Vicarius. *c. 4. de off. deleg. in 6.* Si recusetur Judex Laicus, de causa plerisque in locis solet cognoscere Judex superior teste D. Herz *de Magistrat. l. 2. c. 1. tit. 2. n. 22.*

Dico 2. *Relatio*, prout hic sumitur, est consultatio inferioris Judicis, in causa dubitantis de Jure, cum consensu utriusque Partis ad Summum Principem missa, quem interrogat, quid in ea judicandum, & per sententiam decidendum sit. *l. 1. C. de Relat. c. 68. h. t.* Relationum usus olim fuit frequens, & utriusque Juris Corpus plenum est Rescriptis ad hujusmodi consultationes datis. De Jure Civili autem hodie est abrogatus. *Nov. 125.* de Jure Canonico autem adhuc est permissus, licet sit rarissimus. Interim in utroque foro Relationum loco frequentissime in causis dubiis interrogantur Jurisperiti, & Facultates Juridicae, a quibus dum expectatur Responsum vel Consilium, suspensa manet jurisdictio Judicis, & nihil innovari potest.

Dico 3. *Remedium*, vel *Querela nullitatis*, est imploratio super vitio, ex quo quis petit sententiam pronuntiari vel declarari ut ipso Jure nullam. per *l. 1. C. de execut. rei jud.* Proponi potest vel coram Judice superiore. per *l. 1. C. de sent. ex brevic. recit.* quod consultius & frequentius est teste Lauterbach: vel coram Judice, qui sententiam

tiam tulit, si Ordinarius sit; si enim esset Delegatus non supremi Judicis ad causam particularem, defineret esse Judex in tali causa, utpote per sententiam, etiam nullam, functus officio suo, proinde delégans adeundus foret. Dein proponi potest vel *principaliter* & absque alio remedio: vel *incidenter* & *cumulatim* cum appellatione, nimirum disjunctivè, v. g. dicendo, sententiam esse nullam, vel saltem injustam; quod posterius est magis consultum; quia arguens sententiam nullitatis incidenter seu cumulatim, si in probatione nullitatis deficiat, habet recursum ad appellationem; item suspendit semper executionem sententiæ propter conjunctam appellationem: principaliter verò & unicè sententiam arguens nullitatis non habet amplius recursum ad appellationem neque suspendit executionem. *Clem. 1. de sent. & re jud.* nisi nullitas sit notoria, aut manifestè probata. *Clem. cit.* Demum adverte, quòd querela nullitatis, si principaliter & sine appellatione accipiatur, duret 30. annis, ut habet communis ex *l. 3. C. de preser. 30. vel 40. ann.* In Camera tamen Imperiali juxta *Recess. Imper. de anno 1654. §. 121. seq.* debet proponi intra 10. dies, sicut appellatio, nisi nullitas sit *insanabilis*, ut appellant, quæ nimirum provenit ex persona Judicis, vel ex illegalitate litigantium, vel ex defectu substantialium Processus.

§ Dico 4. *Appellatio* Judicialis est provocatio ab inferiori ad superiorem Judicem ratione gravaminis per sententiam, vel actum Judiciale illati vel inferendi, ritè facta. Text. & DD. in *l. 21. & c. ff. l. 1. seqq. l. 32. C. c. 17. seqq. h. t.* Finis ergo appellationis est, ut Judex superior, qui

qui proin jurisdictione in causa, & in ipsum Judicem inferiorem, præditus esse debet, trutinatis causæ meritis gravamen tollat. Dixi 1. *Judicialis*; si enim provocetur ad superiorem ab actibus extrajudicialibus, quibus aliquis se gravatum queritur, vel gravandum timet seu à Parte, seu à Judice, extra Judicium, v. g. si quis electionem aut collationem beneficii factam vel faciendam indigno impugnat, si quis suspicatur sibi imminere incarcerationem, excommunicationem &c. vocatur *Extrajudicialis*, & est impropria, ac potius est *provocatio ad causam* Superiori deferendam. c. 5. eod. Dixi 2. *rite facta*, si nempe servetur tempus, locus, forma, subordinatio. Unde

Dico 5. Appellatio hodie interponi debet 6
 intra decendium (seu 10. dies) quod initio est utile, in decursu continuum. In Bavaria conceduntur 90. dies juxta decretum Electorale de 28. Nov. 1647. 2. coram Judice à quo. 3. viva voce, vel scriptò. 4. gradatim, h. e. ad immediatum superiorem Judicem in eodem foro, Ecclesiastico aut Sæculari, in quo litigatum in prima instantia. Pars 1. habetur in *Auth. hodie C. b. t.* igitur ignorantì gravamen non incipit currere decendium; habità verò scientiâ currit etiam diebus feriatis. l. 1. §. 7. & ult. ff. *quando appell.* l. 1. C. *de feriis.* si autem gravamen foret permanens, & tractum haberet successivum, ut v. g. incarcerationio, suspensio &c. non inciperet currere decendium, antequam Judex pronuntiaverit, gravamen esse justum. Pars 2. in c. 59. & fin. h. t. l. 1. §. 10. ff. *quando appell.* (In Bavaria debet appellatio proponi coram Judice ad quem deductis
 gra-

gravaminibus &c. D. à Widmont *tit. ff. quando appell. n. 8.*) non tamen est necesse, ut tum Judex à quo sedeat pro tribunali. Si tamen copia Judicis à quo haberi non posset, Judex ad quem adendus foret, & ibi proponenda appellatio. *l. 1. ff. de cit. & l. 19. C. h. t.* modò id postea intimerur Judici à quo, ne porro se immisceat tali causæ. Siverò neutrius Judicis copia haberi possit, sufficit appellare, in scriptis tamen, coram Notario, aut alio viris honestis. *c. fin. cit. l. 7. ff. h. t.* Idem esse ajunt, si appellare volens non audet ob gravem metum adire alterutrum Judicem. Pars 3. in *l. 2. & 5. ff. l. 6. §. 5. l. 14. C. h. t.* Viva voce fieri potest, si appellatio in continenti, h. e. Judice adhuc pro tribunali sedente, vel ad alios extraneos actus nondum digresso, vel, ut ajunt, *stante pede* interponitur, v. g. per verbum *appello*, vel per alia: in scripto autem, quod vocant *libellum appellatorium*, appellari debet, quando post aliquod à prolata sententia intervallum interponitur. *l. 5. cit. c. 34. h. t.* uti & quoties appellatur à sententia interlocutoria simplici, aut extrajudiciali gravamine. *c. 1. eod. in 6.* Pariter in appellatione ab interlocutoria simplici (quæ tamen spectato Jure scripto vix hodie locum habet) necesse est exprimere in scripto causam gravaminis specificam, propter quam se gravatum credit appellans, nisi procedatur summarè, uti & in appellatione extrajudiciali. Maranta *tit. de appell. à n. 153.* In appellatione autem à definitiva, vel interlocutoria vim definitivæ habente, etiam fiat in scriptis, non est necesse exprimere causam gravaminis, sed sufficit dicere, se esse gravatum, vel se appellare. *c. 1. & l. 2. & 5. cit.*

De Appellationibus, &c. 591

Pars 4. in c. 66. X. & c. 3. §. 1. in 6. h. t. l. 21. ff. l. 32. C. 80d. Si in foro Ecclesiastico debet ab inferiori Judice appellari ad Episcopum, ab hoc ad Archiepiscopum, ab isto ad Patriarcham, vel Legatum Papæ, ac denique ad ipsum Papam. Excipe 1. causas Spirituales & Ecclesiasticas, in quibus licet immediatè appellare ad Papam vel ad Nuntium Apostolicum. c. 7. c. 52. h. t. c. 1. de off. Legati. 2. casum, quo ille, contra quem appellatur, est exemptus, seu immediatè subiectus Pontifici. 3. casum, quo immediatus Superior est apertè inhabilis, v. g. excommunicatus, notoriè suspectus &c. 4. casum, quo ille, contra quem appellatur, non excipit contra appellationem ad Superiorem mediatum factam. 5. casum, quo fit appellatio à Judice delegato; tunc enim appellandum est ad delegantem.

Dico 6. Appellare regulariter potest quilibet gravamen passus. 2. à quolibet Judice. 3. in quolibet causa. 4. à qualibet sententia valida. Regulariter, inquam, omnia enim membra patiuntur suas limitationes. Primum probatur ex l. 1. 4. 5. ff. h. t. & ex ratione, quia appellatio habet rationem defensionis, quæ omnibus debet esse permessa. Excipiuntur, qui tacitè vel expressè renuntiârunt appellationi, aut sententiam permiserunt transire in rem judicatam: formaliter contumaces, h. e. qui peremptoriè citati apertè dixerunt, se nolle venire, & sic formaliter contempserunt Judicem, ac ut contumaces condemnati sunt: qui in eadem causa tres conformes contra se sententias tulit: Judicialiter confessus, vel convictus: quia in notoriis non potest esse justa defensio: qui specialiter prohibitus est appellare. Addidi, gravamen

7

men

men passus, adeoque non tantum appellare per-
 mittitur Pars litigans, & ejus Procurator, sed etiam
 alii, quorum interest, uti confortes litis, successores
 in lite, parentes pro liberis, dominus pro subdi-
 tis, maritus pro uxore, cohæres pro cohæredes,
 tutor pro pupillo, fideicessor pro eo, pro quo fi-
 dejussit &c. *Secundum* patet ex prioribus. Appella-
 tio tamen non procedit à vel contra Principem
 supremum, ejusque Summum Dicasterium, nempe
 contra Papam, aut Concilium Generale unitum Pa-
 pæ, à Papa ad Concilium Generale, à Vicario ad
 Episcopum, ab Imperatore, vel Rege, aut à Cam-
 era Imperiali ad Cæsarem, à Præfectis Comitum
 ad ipsos Comites; quia est idem tribunal: ab iis,
 à quibus propter speciale privilegium non per-
 mittitur appellatio, quales sunt Electores juxta
 Bullam Auream. *Tertium* ex c. 5. 12. h. t. & Clem.
 3. eod. l. 6. & 20. C. eod. Excipiuntur causæ Cri-
 minales, præsertim capitales, causæ Civiles valde
 modicæ vi praxis; & secundum Receptum Imperii
 Camera, nisi agatur saltem de summa 15. floren-
 norum Rhenensium, ac à Judicio Statuum Imperii
 ad Camera, nisi summa ascendat ad 400. thale-
 ros: causæ & delicta notoria, vel in quibus Ju-
 dex pronuntiavit secundum Jus manifestum, vel
 dictavit pœnam clarè in Jure determinatam: cau-
 sæ dilationem non patientes in ordine ad effe-
 ctum suspensionis: causa possessionis momenta-
 neæ: causæ per juramentum voluntarium decidæ:
 atque causa appellationis jam declarata pro
 deserta: causa correctionis, quam Prælati
 Ecclesiastici secundum SS. Canones, vel Re-
 gulas Ordinis, decrevit in subditos Clericos vel
 Religiosos: executio sententiæ, nisi excedatur

modus: causa, quæ alicui committitur cum clausula, ut procedatur *remota appellatione*: demum causa censuræ jam latæ in ordine ad effectum suspensionis. *Quartum* membrum ex c. 5. 11. 12. &c. h. t. ubi permittitur appellatio tam à sententia definitiva quàm interlocutoria. Interim hodie juxta Trid. s. 13. c. 1. & s. 24. c. 20. de ref. appellare non ampliùs licet ab interlocutoria simplici, nisi nempe vim definitivæ habeat, vel præjudicium inferat non reparabile per appellationem à definitiva. Concordare videtur Jus Civile in l. 7. C. quorum appell. non recip. Unde, quotiescunque juxta dicta non datur appellatio à definitiva, toties appellare licet ab interlocutoria. Addidi in quarto membro, à *sententia valida*; nam si sententia est nulla, non appellatio, sed remedium nullitatis locum habet. Sed juxta *Recessum Imperii de anno 1654. s. 115.* appellari quoque potest à sententia invalida, nisi nullitas sit insanabilis.

Objic. 1. Appellatio, cùm sit defensio, est Juris Naturalis: ergo negari in casibus prædictis non potest. 2. Si appellare non liceat, ubi reperitur clausula de procedendo *remota appellatione*, quam quidem solus Summus Princeps suæ delegationi apponere potest, vel prohibetur appellatio iusta? & hoc est iniquum & contra jus naturalis defensionis: vel frivola & frustratoria, sine justa causa & præcisè ad vexandam alteram Partem, & ad protelandam causam interposita? & hæc aliunde jam est prohibita Jure Positivo & Naturali: ergo per dictam clausulam nulla prohibetur appellatio. *¶ ad l. dist. ant. sumpta materialiter & quo-*

ad substantiam est Juris Naturalis. *C. ant.* formaliter sumpta, & quatenus est remedium se defendendi certò modò, & juxta præscriptum Legum humanarum. *N. ant. & conf.* quamvis enim iste modus se defendendi negetur subinde, non tamen hoc ipso negatur omnis defensio Jure Naturali permiffa; dantur enim adhuc alia media se defendendi, v. g. remedium nullitatis, supplicatio, revisio, recusatio &c. Ad 2. probabilius prohibetur appellatio aliàs justa, sed tantùm formaliter sumpta, relictis interim aliis remediis, querelâ nullitatis, querelâ protractæ vel denegatæ justitiæ, petitione revisionis &c. quarum aliqua semper manet salva, ubi reperitur injustum gravamen. Dein per dictam clausulam non removetur appellatio, cui adjicitur probabilis causa gravaminis in scripto, aut quando gravamen est notorium: neque negatur appellatio quoad effectum devolutivum, sed solùm quoad suspensivum, uti DD. notant. Siquidem.

- 9 Dico 7. Effectus appellationis ritè factæ à definitiva est duplex, *Suspensivus*, dum suspendit executionem sententiæ, & jurisdictionem Judicis à quo. *c. 39. § 5. h. t. l. 3. C. eod.* ita ut circa causam nihil amplius attentari ab ipso vel à Parte possit, & siquid attentatum, innovatum, vel factum fuerit, tanquam nulliter actum *remediò attentatorum* revocari possit, & cassari debeat: dein *Devolutivus*, consistens in eo, quòd tota causa, ejusque cognitio devolvatur ad Judicem superiorem, cui tribuitur potestas priorem sententiam vel confirmandi, vel reformandi, vel novam ferendi. *c. 55. § 1. l. 6. § 1. C. eod.* Effectum *devolutivum* parit
omnis

omnis appellatio non frivola. *c. 55. cit.* non tamen semper *suspensivum*, uti in causis, in quibus Jura concedunt *paratam executionem*, quales sunt causa dotis, mercedis, alimentorum, causæ piæ, & aliæ, quæ celeritatem exigunt, item causa censurarum jam latorum, item casus, in quibus de Jure (vel propter clausulam *appellatione remota*) appellare non licet, concessum tamen est ex speciali gratia Principis, ac demum causæ notoriæ.

Quæres, quænam sint fatalia appellationum? 10

¶ 1. *Fatalia* (quæ nihil sunt aliud, quàm tempora à Jure determinata, intra quæ inchoari & finiiri debet causa appellationis; quod, si non contingat cessante impedimento, appellatio fit *deserta*, & quasi *fatò* extincta) sunt in quadruplici classe, nempe 1. *fatalia interponenda* appellationis, quæ 10. diebus absolvuntur, intra quos appellandum esse jam diximus. 2. *petendi & concedendi Apostolos*. 3. *introducenda* appellationis, seu præsentandi Apostolos Judici *ad quem*. 4. *Prosequenda & finienda* appellationis. ¶ 2. Tempus petendi Apostolos de Jure sunt 30. dies à lata sententia & cognita. *l. 24. C. h. t. c. 6. eod. in 6.* debent peti à Judice à quo, & quidem instantè, instantiùs, instantissimè (quibus vocibus uti solent appellantes) per *l. un. §. ult. ff. de libellis dimissor.* Sunt autem *Apostoli* nihil aliud, quàm litteræ, quibus Judex primæ instantiæ significat Judici *ad quem*, an & qualiter appellationi detulerit: si judicet se appellationi ut probabili detulisse, vocantur *dimissorii* in specie: si deserat appellationi non ob causæ justitiam, sed solum ex reverentia erga Judicem superiorem, di-

cuntur *reverentiales*: si testetur, se appellationem habere pro frivola, & non admisisse propter hanc vel illam causam, quam debet exprimere, appellantur *refutatorii*: si appellatio est interposita non apud Judicem, sed apud Notarium, vel alium virum idoneum, & is testetur, coram illo esse appellatum, nuncupantur *testimoniales*. Petros Apostolos tenetur dare Judex, à quo petuntur, & iste potest petenti præscribere terminum, intra quem eos præsentet superiori: si deferat appellationi frivolæ, vel non deferat legitimæ, puniri arbitrariè potest à superiori, qui etiam cognoscit de justitia appellationis, si dati sint refutatorii, executione interim suspensâ. Cæterum in Camera, & multis aliis tribunalibus, Apostoli, & eorum tempora, non ad eò sunt in usu; sed condemnatus proponit Judici à quo appellationem peribellum, & Judex per Notarium curat scribi, appellationem admitti, vel non: si admittat, petuntur Acta, ad superiorem Judicem transmittenda cum scripto Judicis, in quo testatur appellationem esse admissam: si non admittat, potest Pars, se gravatam existimans, simpliciter adire Superiorem, eidemque proponere, appellationem non esse admissam; qui Superior postea petit rationem, quare non fuerit admissa. R. 3. Tempus *introducenda* appellationis, & præsentandi Apostolos, non est satis in Jure determinatum, ac insuper praxis locorum variat, sed de Jure Canonico c. 4. 33. h. t. & quorundam locorum praxi Judex à quo præfigit terminum, quem si non observet Pars, per sententiam Judex *ad quem* declarat, appellationem esse desertam. R. 4. Tempus pro-

sequen-

sequenda & finienda appellationis de Jure est annus, & ex justa causa biennium, à die interpositæ Appellationis. *c. 12. de Rescr. Clem. 3. h. t. Auth. Ei, qui. C. de tempor. appell.* Sed in praxi passim non observatur; cum ob multitudinem causarum per multos interdum annos protrahi videamus lites.

Dico 8. *Supplicatio* est remedium extraordinarium, quo per sententiam gravatus, cui remedium ordinarium appellationis non competit, allegato gravamine humiliter petit à Principe, ut ex gratia & benignitate causâ denuo cognitâ retractet sententiam, & adversus illam restituat supplicentem. *Text. & DD. in l. 5. & auth. quæ supplicatio. C. de Precib. Imp. off.* Fieri potest apud eundem etiam Judicem, qui sententiam tulit, licet Princeps non sit; nec intra 10. dies, ut appellatio, interponi debet, sed per integrum biennium potest. Non suspendit executionem: si tamen intra decennium interponatur, debet is, in cujus favorem fit executio, cautionem præstare de facienda restitutione, si supplicans obtineat causam. Rarior est hujus remedii usus, sed ferè succedit Revisio, de qua

Dico 9. *Revisio* est remedium extraordinarium, quo gravatus, cui non competit Appellatio, petit à Superiore, ut sententiam unâ cum Actis revideat vel per se vel per constitutos *Revisores*, ac, si compererit, injustam esse, reformet. *DD. passim, & Recess. Imper. de anno 1654. à f. 125.* Peti debet intra 4. menses, causæque gravaminis unicò exprimi scriptò, in quo nihil novi, v. g. nova probatio priùs omissa, ponendum, item cer-

ta pecunia deponi à petente, quam amittit, si causam apud Revisores perdat, recipit, si ibidem obtineat; sufficit tamen cautio de illa summa. Nec per petitionem Revisionis suspenditur executio sententiæ, ut contra Gail vult Gilhausen & Kaut, licet de restituendo iudicato cautionem præstare debeat Pars, in cuius favorem fit executio. In quibusdam locis hunc in finem instituta sunt *Consilia Revisoria*, ad quæ per modum Appellationis recurritur suspensa executione: sic in Bavaria, si litigatum sit in Ordinario, & intra 90. dies recurratur ad Consilium Revisorium, suspenditur executio; non tamen, si in Summario. *Decret. Electoral. de anno 1625. & 1627.*

TITULUS XXIX.

De Clericis Peregrinantibus.

SUMMARIUM.

1. *Quid hic intelligatur per Peregrinantes.*
2. *Quando peregrinatio habeat effectum Appellationis.*

PER istos hoc loco intelliguntur Romipeta, qui devotionis vel alia de causa Romanam vel ad Sedem Apostolicam proficiscuntur, maximè autem, qui post latam in se sententiam iter Romanum seu ad Sedem Apostolicam arripunt, ac propterea ipso facto appellare censentur: de quibus in hoc *Titulo*, qui propterea est appendix prioris, *c. un.* disponitur, ut ab inferiori